

Algemeen

[Pascal Philipsen]

Het varkensvaccin Improvac van Pfizer Animal Health heeft een Europese registratie en mag vanaf nu worden ingezet als diervriendelijk alternatief voor fysieke castratie bij beerbiggen. De toepassing van dit middel maakt het ook mogelijk om maximaal rendement te halen uit de betere voerbenutting van beren.

Pfizer introduceert diervriend

„Een zeer bijzonder moment”, zo noemde Kees van Oers, directeur Pfizer Animal Health de middag waarbij Improvac, het vaccin tegen berengeur, aan dierenartsen, mengvoerindustrie en andere belangstellenden werd gepresenteerd. Na circa twee jaar van dikke dossiers en papierwerk was het tijd voor een Europese registratie.

Compleet nieuw is het vaccin niet. Het product kent een succesvolle historie van tien jaar in landen als Australië en Brazilië met een volledige marktacceptatie. Alleen al in Brazilië worden een half miljoen doses per maand verkocht. Veiligheid en effectiviteit zijn in het veld bewezen.

Tussenoplossing

Dat een tweestaps-vaccinatie met Improvac een prima alternatief is voor zeugenhouders om te stoppen met fysieke castratie, is een feit. Maar zullen consumenten en maatschappelijke dierenrechtenorganisaties in België, Nederland en de overige lidstaten het behandelde vlees accepteren? De Belgische GAIA heeft het vaccin verwelkomd. Het blijft echter de vraag of dit vaccin een definitieve of tijdelijke oplossing is tot het jaar 2015.

Volgens de verklaring van Noordwijk die in 2007 werd opgesteld, is de inzet om

volledig te stoppen met castratie het jaar 2015. Als brug naar 2015 is de zeugenhouderij begin van dit jaar gestart met verdoofd castreren. Inmiddels beschikken ongeveer 2782 zeugenhouders over een gasverdovingsapparaat. Immunocastratie in de vorm van het product Improvac is een prima alternatief voor verdoofd castreren, maar zal niet het eindtraject zijn in de Europese

castratiediscussie. Mogelijke opties zijn het scheiden van spermacellen en inspelen op de genetica. Deze ontwikkelingen zijn inmiddels ingezet en zullen in de ‘nabije’ toekomst waarheid worden. „Fysiek castreren is vervelend werk. De wens van ons als producent komt daarbij samen met de wens van de consument om uiteindelijk volledig te stoppen met het castreren van biggen”,

Marktacceptatie

Het vaccin tegen berengeur voldoet zowel aan eisen van de consument als van de producent. „Dierwelzijn, boerwelzijn, economie, voedselveiligheid, kwaliteit en duurzaamheid kunnen worden afgevinkt”, aldus Ad Bakx, business unit manager van Pfizer Animal Health. Ook de marktacceptatie is onderzocht middels een online interview onder 3000 consumenten die niet werkzaam zijn in de varkenshouderij. Dit onderzoek is begin 2008 uitgevoerd in Frankrijk, Duitsland en Nederland (1000 ondervraagden per land). Er werd een omschrijving gegeven van fysieke castratie met verdoving en vaccinatie tegen berengeur, waarna een aantal vragen werden gesteld. Tweederde van de Nederlandse respondenten accepteerden de vaccinatie als middel om de berengeur te voorkomen. In Frankrijk en Duitsland was dit respectievelijk 58 en 41 procent. Slechts 16 procent van de Nederlandse respondenten accepteert daarentegen fysieke castratie met verdoving.

Volgens Bakx zal de introductie van Improvac goed worden ontvangen in de drie landen. Daarentegen is de consument onvoorspelbaar gebleken bij het aankoopmoment. „De praktijk zal uitwijzen of de consument het accepteert dat het stukje varkensvlees is behandeld met een stof dat tijdelijk ingrijpt op de hormoonhuishouding van het dier. Veel hangt af van de communicatiestrategie en welke boodschap wordt overgebracht.”

„Stress en herstel van castratie kost energie waardoor de energiewaarde van de zeugmelk grotendeels verloren gaat”, aldus Herman Prüst. (fotograaf: Monique van Diessen)

Marion Kluivers: „De testikelgrootte werd aanzienlijk kleiner onder invloed van het vaccin Improvac.” (fotograaf: Monique van Diessen)

ndelijke immunocastratie

meldt Mark Tijssen, bestuurder van LTO Nederland en zelf varkenshouder. LTO Nederland pleit voor een internationaal gedragen oplossing voor het stoppen met castreren en tegelijkertijd om de marktacceptatie van berenvlees te vergroten. „Improvac is net als verdoofd castreren een tussenoplossing als duidelijk is dat de retail en de consument er geen probleem mee hebben. Het is aan de markt of deze tussenoplossing een kans van slagen maakt”, aldus Tijssen.

Vaccineren

„Improvac is een nieuwe oplossing voor een oud probleem: berengeur”, aldus Arie van Nes van de faculteit Diergeneeskunde afdeling Varkensgezondheidszorg in Utrecht. Dit vaccin tegen berengeur remt de vorming van het hormoon androstenon en skatol. Het werkingsmechanisme is met recht een staaltje van vernuft. Het antigeen aanwezig in het vaccin lijkt op het endogene en natuurlijke GnRF (gonadotrofin releasing factor), een stofje dat verantwoordelijk is voor de rijping van de testikels. Aan de andere kant is de gelijkenis niet van dien aard dat juist de vorming van hormonen, verantwoordelijk voor berengeur, wordt gestimuleerd. Er worden vervol-

gens door het lichaam antilichamen gevormd tegen dit vaccin antigeen. Deze specifieke antilichamen binden en neutraliseren het endogene GnRF. Door GnRF te neutraliseren, wordt de productie van androstenon door de testikels tot onder de detectiegrens verlaagd. Door het androstenongehalte te verlagen, wordt tevens skatol gereduceerd via verhoogde omzettingen in de lever. Het volledig aanspreken van het natuurlijke immuunsysteem gebeurt direct na de tweede dosis. Tot aan de tweede vaccinatie op 4 tot 6 weken voor slachten zal het varken zich fysiek en fysiologisch gedragen als een beer. „Dit houdt in dat er een efficiëntere voerbenutting is met lagere voederconversie en hoger aandeel magervlees in vergelijking met borgen”, legt Van Nes uit. Omdat de concentraties van androstenon en skatol na de tweede vaccinatie tot te verwaarlozen waarden zakken, treedt ook het karakteristieke seksueel gedrag van beren niet meer op. „Ze gedragen zich hetzelfde als gelten en borgen.”

Praktijkproef

Improvac is in meer dan 130 in vivo proeven getest op doelmatigheid en veiligheid. Een proef op praktijkcentrum Sterksel uitgevoerd door ASG werd door

Marion Kluivers toegelicht. Voor de proef werden 461 dieren in drie batches onderzocht: 212 borgen, 223 gevaccineerde dieren en 26 beren. Qua veiligheid werd gekeken naar de verschillen tussen gevaccineerde beren en borgen en qua effectiviteit tussen gevaccineerde beren en intacte beren. Volgens voorschrift werden de beren bij opleg in de vleesvarkensstal behandeld met de eerste vaccinatie en vervolgens vijf weken voor slacht met de tweede vaccinatie (20 weken leeftijd).

De effectiviteit werd bepaald via de hot iron test (soldeerboutmethode), androstenon- en skatolgehalten in buikvet, antilichamen in bloed en gewicht, lengte en breedte van de testikels. „Er werd een significant betere voederconversie in de gehele periode van spenen tot slacht geconstateerd en een hogere groei tijdens de zoogperiode”, vertelt Kluivers. „De testikelgrootte werd duidelijk beïnvloed door het vaccin, deze was aanzienlijk kleiner geworden.”

Een visuele beoordeling is in de praktijk echter moeilijk te realiseren, aangezien de afmetingen van de testikels een te ruime marge vertonen. Combinatie van gedrag en testikelgrootte is een meer betrouwbare indicatie of een beer goed is gevaccineerd. Dieren behandeld met Improvac hadden minder rugvet, een

>>